

KOMENDA WOJEWÓDZKA POLICJI

z siedzibą w RADOMIU

Procedura „NIEBIESKIE KARTY”

charakterystyka, współpraca, wyzwania

podinsp. Agnieszka GUZA

Zastępca Naczelnika Wydziału Prewencji

Komendy Wojewódzkiej Policji z siedzibą w Radomiu

Źródła prawa

- **Ustawa** z dn. 29 lipca 2005 r., o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r., Nr 180, poz. 1493)
- **Ustawa** z dn. 10 czerwca 2010 r., o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2010 r., Nr 125, poz. 842)
- **Rozporządzenie Rady Ministrów** z 13 września 2011 roku w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. nr 209, poz. 1245)
- **Ustawa** z dnia 6 kwietnia 1990 roku o **Policji** (Dz. U. nr 30 poz. 179)
- **WYTYCZNE nr 2** Komendanta Głównego Policji z dnia 7 grudnia 2011 roku w sprawie sposobu postępowania policjantów podczas realizacji procedury „Niebieskie Karty”

Procedura „NIEBIESKIE KARTY”

- Procedura „Niebieskie Karty” obejmuje **ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli:**
 - jednostek organizacyjnych pomocy społecznej,
 - gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych,
 - **Policji,**
 - **Oświaty** (dyrektor, nauczyciel-wychowawca lub pedagog szkolny)
 - ochrony zdrowia,**w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie.**

Przemoc w rodzinie

- jednorazowe albo powtarzające się
- umyślne działanie lub zaniechanie
- naruszające prawa lub dobra osobiste
- członków rodziny (osób najbliższych w rozumieniu art. 115 § 11 KK) lub osób wspólnie zamieszkujących lub gospodarujących,
- w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty **życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.**
- **Osobą najbliższą** jest małżonek, wstępny, zstępny, rodzeństwo, powinowaty w tej samej linii lub stopniu, osoba pozostająca w stosunku przysposobienia oraz jej małżonek, a także osoba pozostająca we wspólnym pożyciu.

Wszczęćie procedury „Niebieskie Karty”

Następuje przez **wypełnienie formularza „Niebieska Karta”** w przypadku powzięcia, **w toku prowadzonych czynności służbowych lub zawodowych:**

- **podjęcia** stosowania przemocy wobec członków rodziny
- lub **w wyniku zgłoszenia** dokonanego przez **członka rodziny** lub przez osobę będącą **świadkiem** przemocy w rodzinie.
- Policjant – w miejscu interwencji, w jednostce Policji (KMP/KPP/KP/PPI)
- PRZEDSTAWICIEL OŚWIATY - podczas rozmowy w placówce oświatowej lub w miejscu pobytu osoby dotkniętej przemocą w rodzinie

Załącznik nr 1
WZOP
NIEBIESKA KARTA – A¹⁾

Imię i nazwisko, data i adres: _____
Imię i nazwisko, data i adres: _____

1. DANE OSOBY, CO DO KTÓREJ ISTNIEJE PODEJRZENIE, ŻE JEST DOTKNIĘTA PRZEMOCĄ W RODZINIE

1. Imię i nazwisko: _____
2. Imię i nazwisko: _____
3. Miejsce zamieszkania:
kod pocztowy: _____ miejscowość: _____ województwo: _____
ulica: _____ numer domu: _____ numer mieszkania: _____
numer telefonu: _____
4. Aktualny adres pobytu:
kod pocztowy: _____ miejscowość: _____ województwo: _____
ulica: _____ numer domu: _____ numer mieszkania: _____
numer telefonu: _____

5. INFORMACJA DOTYCZĄCA ZGŁOSZENIA STOSOWANIA PRZEMOCY W RODZINIE

1. Zgłaszający:
osoba, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie: _____

Załącznik nr 2
WZOP
NIEBIESKA KARTA – B
POUCZENIE DLA OSÓB DOTKNIĘTYCH PRZEMOCĄ W RODZINIE

Co to jest przemoc w rodzinie?
Przemoc w rodzinie to jednorazowe albo powtarzające się uciążliwe działania lub zaniechania naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, a także innych osób wspólnie zamieszkujących lub gospodarujących, w szczególności naruszające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, możliwość czerpienia, woli, w tym seksualną, prowadzące do ich odwołania fizycznego lub psychicznego, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Kto może być ofiarą przemocy w rodzinie?
– współmieszkaniec
– partnerzy w związkach nieregularnych
– dzieci
– osoby starsze
– osoby niepełnosprawne

Najczęstsze formy przemocy w rodzinie to:
Przemoc fizyczna:
– bicia, uderzenia, kopania, duszenie, bicie przedmiotami, parzenie, polikowanie...
Przemoc psychiczna:
– wyśmiewanie, szyderstwo, obrażanie, okazywanie braku szacunku, podważanie stałej krytykę, kontrolowanie i ograniczanie kontaktu z bliskimi...
Przemoc seksualna:
– wymuszanie gwałtu seksualnego, wymuszanie nieakceptowanych praktyk seksualnych, wymuszanie seksu z osobami trzecimi...
Inny rodzaj zachowań:
– zmuszanie do oddawania użytecznych środków finansowych, uniemożliwienie podjęcia pracy, niezaspokajanie podstawowych potrzeb materialnych...
– niżenie raczy osobistych
– demotywowanie mieszkańca
– wywołanie sprzątek domowych i ich sprzedawanie
– postawienie bez opieki osoby, która z powodu choroby, niepełnosprawności bądź wieku nie może samodzielnie zaspokoić swoich potrzeb
– zmuszanie do picia alkoholu
– zmuszanie do używania środków odurzających, substancji psychotropowych lub leków

PAMIĘTAJ!!!
Prawo zabrania stosowania przemocy i krzywdzenia swoich bliskich. Jeśli Ty lub ktoś z Twoich bliskich jest ofiarą przemocy ze strony osoby najbliższej, nie wstydź się prosić o pomoc. Prawo stoi po Twojej stronie!

Jeżeli doznajesz takich zachowań, powiadom:
– Policję, dzwoniąc na numer 997 lub 112,
– lekarza.

Policjant ma obowiązki:
• zapewnienia bezpieczeństwa (art. 15a ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji – policjanci, wykonując czynności, mają prawo zatrzymywania sprawców przemocy w rodzinie stawkających bezpośrednie zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzkiego);
• przekazania informacji o interesujących policjantów (toponim, imię i nazwisko oraz numer identyfikacyjny policjanta, nazwa i siedziba jednostki, w której pełnią służbę);
• przekazania, na wniosek sądu lub prokuratury, dokumentacji policyjnej jako dowodów w postępowaniu;
• uczestniczenia, na wniosek sądu, jako świadków w sprawie karnej.

Obowiązki funkcjonariusza Policji w ramach procedury /wybrane/:

- **udziela** ofierze **niezbędnej pomocy, w tym pierwszej pomocy;**
- **organizuje dostęp do pomocy medycznej,** jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie;
- w razie potrzeby, podjęcie **innych niezbędnych czynności** zapewniających ochronę życia, zdrowia i mienia, **włącznie z zastosowaniem** w stosunku do sprawcy przemocy **środków przymusu bezpośredniego i zatrzymania;**
- **przeprowadza** ze sprawcą osobą **rozmowę,** w szczególności **o odpowiedzialności karnej za znęcanie oraz wzywa sprawcę do zachowania zgodnego z prawem i zasadami współżycia społecznego;**
- przeprowadza na miejscu zdarzenia, w przypadkach niecierpiących zwłoki, **czynności procesowe w niezbędnym zakresie,** w granicach koniecznych do zabezpieczenia śladów i dowodów przestępstwa;
- podejmuje inne działania - w tym m.in. **składa systematyczne wizyty** sprawdzające stan bezpieczeństwa osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, w zależności od potrzeb określonych przez zespół interdyscyplinarny lub grupę roboczą.

Obowiązki funkcjonariusza Policji w ramach procedury /wybrane/:

INTERWENCJA

Cel:

- Zatrzymanie przemocy „tu i teraz”.
- Zapewnienie bezpieczeństwa poszkodowanym.
- Doraźna pomoc.

Ważne:

- Z urzędu i w imieniu prawa.
- Jednoznaczna = ofiara i sprawca.
- Uwzględniająca potrzeby i sytuację ofiar.
- **Z uwagą na dzieci.**
- Początek dalszych działań.

POMOC

Cel:

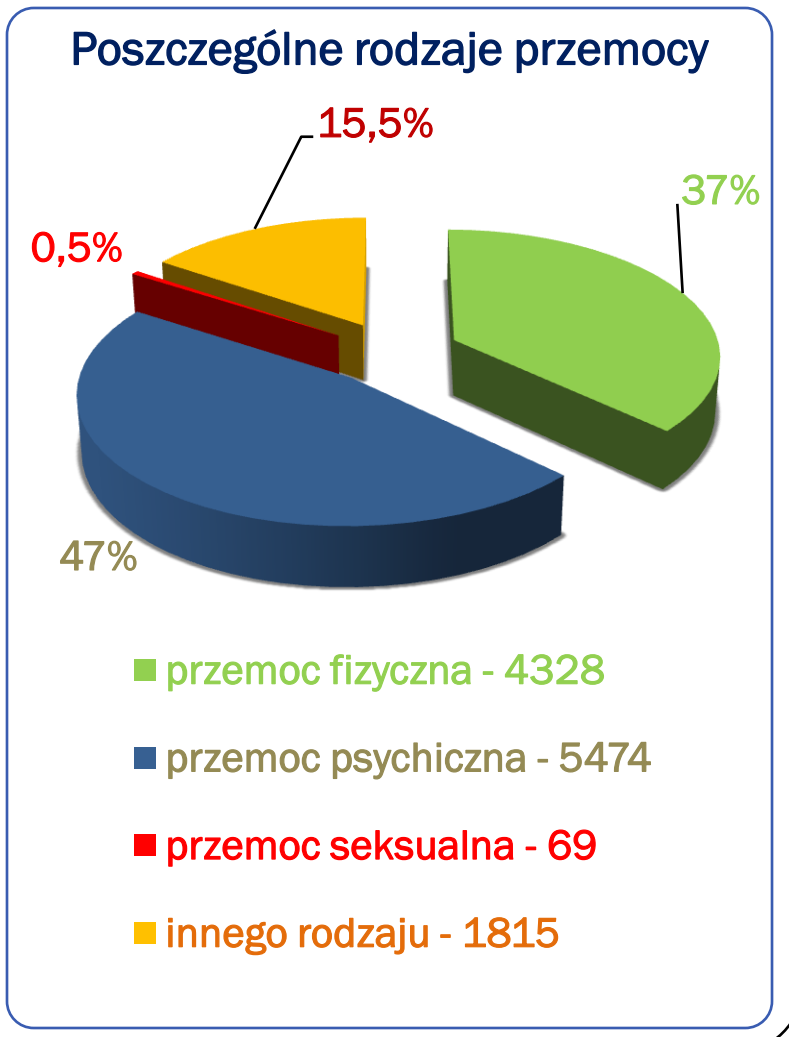
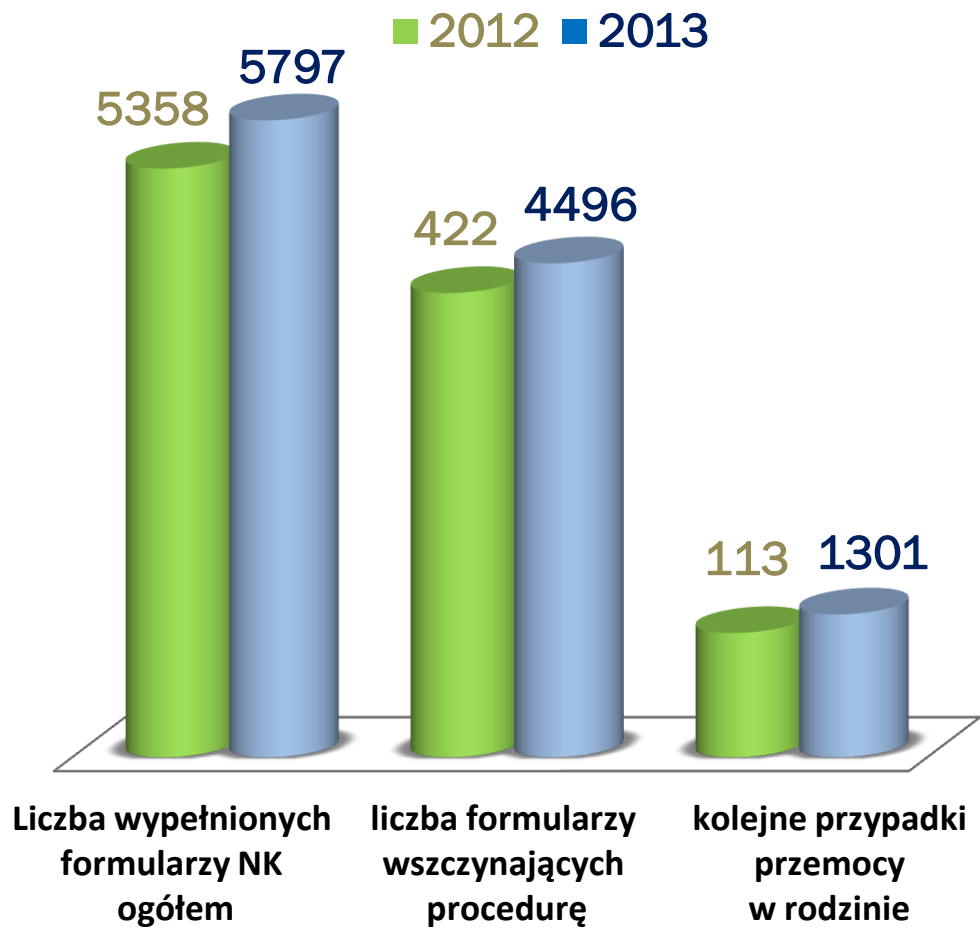
- monitorowanie sytuacji w rodzinie
- zapobiegania zagrożeniom
- inicjowania innych działań pomocowych

Ważne:

- uwzględniająca potrzeby i sytuację ofiar oraz zachowanie się sprawców
- wspólnie z innymi podmiotami – **ZESPÓŁ INTERDYSCYPLINANY / GRUPA ROBOCZA**

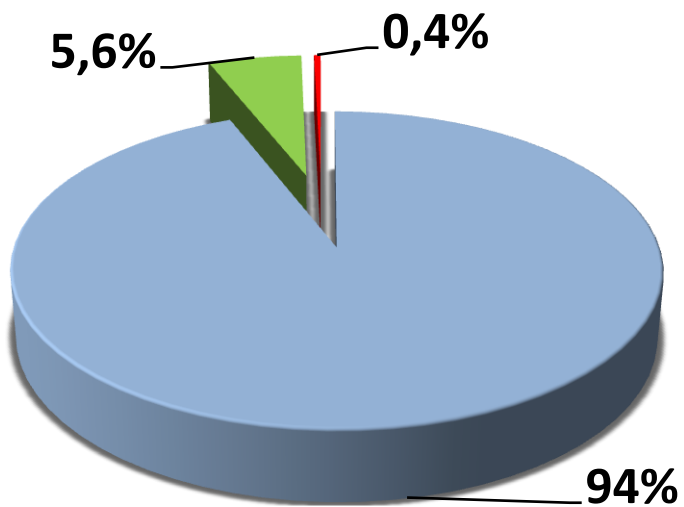
Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie procedura „Niebieskie Karty” w 2012 i 2013 roku

Osoby stosujące przemoc

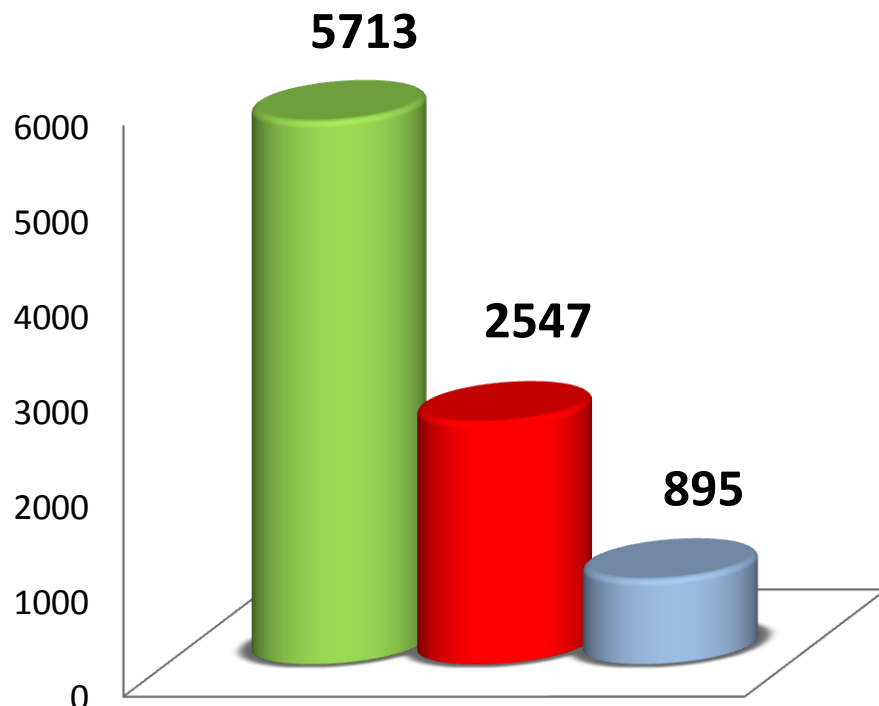
**5 827 - sprawców
przemocy/ogółem/**

- mężczyźni - 5477
- kobiety - 328
- nieletni - 22

Osoby doznające przemocy

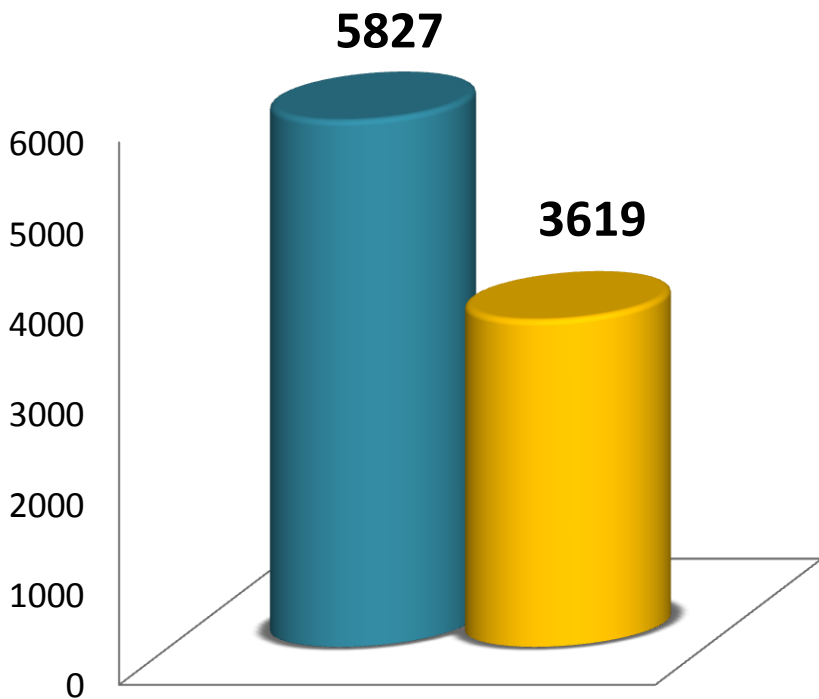
**9 155 - ofiar
przemocy /ogółem/**

- kobiety - 62,4%
- małoletni - 28%
- mężczyźni - 9,6%

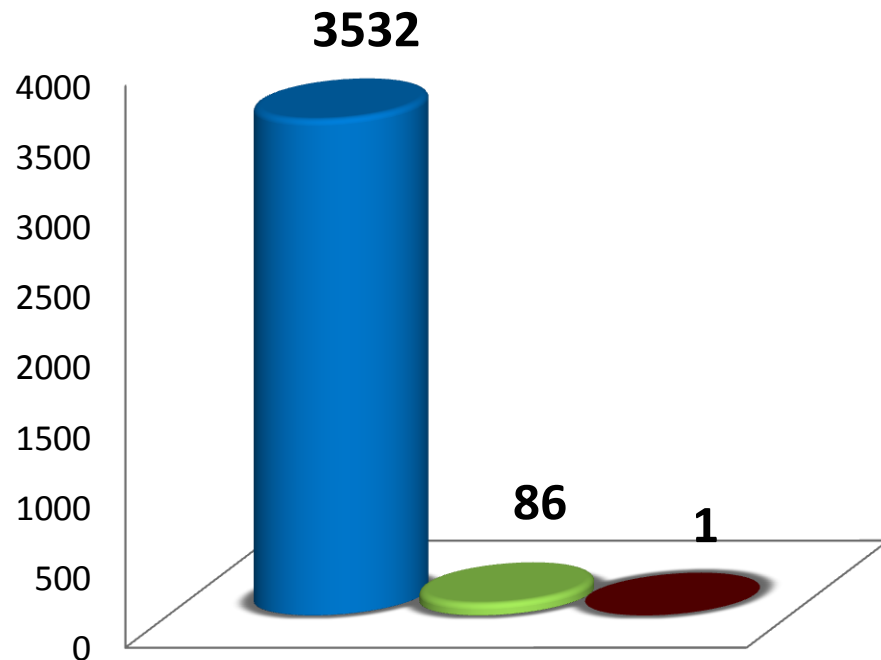

Przemoc i alkohol

- ogółem sprawców
- sprawcy pod wpływem alkoholu - 62%

Przemoc i alkohol

- mężczyźni - 97%
- kobiety - 2,4%
- nieletni - 0,6%

Dziecko – ofiara przemocy domowej

Formy krzywdzenia dzieci:

- zaniedbywanie potrzeb dziecka,
- bicie i maltretowanie fizyczne,
- dręczenie psychiczne,
- molestowanie seksualne,
- ofiara lub świadek przemocy domowej.

Procedura „Niebieskie Karty” małoletnie ofiary przemocy w rodzinie

- W przypadku podejrzenia stosowania przemocy w rodzinie wobec **dziecka**, czynności podejmowane i realizowane w ramach procedury (...) **przeprowadza się w obecności rodzica, opiekuna prawnego lub faktycznego.**
- Jeżeli osobami, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie wobec dziecka, są **rodzice, opiekunowie prawni lub faktyczni, działania z udziałem dziecka przeprowadza się w obecności pełnoletniej osoby najbliższej**
- Działania z udziałem dziecka, co do którego istnieje podejrzenie, że jest dotknięte przemocą w rodzinie, **powinny być prowadzone w miarę możliwości w obecności psychologa.**

Procedura „Niebieskie Karty” małoletnie ofiary przemocy w rodzinie

- Jeżeli osobą, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, jest **dziecko**, formularz „Niebieska Karta – B” **przekazuje się rodzicowi, opiekunowi prawnemu lub faktycznemu albo osobie**, która zgłosiła podejrzenie stosowania przemocy w rodzinie.
- Na posiedzenie zespołu interdyscyplinarnego lub grupy roboczej **nie zaprasza się** dziecka.

Obowiązki przedstawiciela oświaty w ramach procedury :

- **udziela kompleksowych informacji o:**
 - możliwościach uzyskania pomocy, w szczególności psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej, oraz wsparcia, w tym o instytucjach i podmiotach świadczących specjalistyczną pomoc na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie,
 - możliwościach podjęcia dalszych działań mających na celu poprawę sytuacji osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie;
- **organizuje niezwłocznie dostęp do pomocy medycznej**, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie;
- **może prowadzić rozmowy ze sprawcami** przemocy, na temat konsekwencji stosowania przemocy w rodzinie oraz informuje te osoby o możliwościach podjęcia leczenia lub terapii i udziale w programach oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie;
- **diagnozuje sytuację i potrzeby** osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, **w tym w szczególności wobec dzieci**;
- **udziela kompleksowych informacji (...)** o możliwościach pomocy psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej oraz wsparcia rodzinie, **w tym o formach pomocy dzieciom świadczonych przez instytucje i podmioty** w zakresie specjalistycznej pomocy na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie.

Przedstawiciel oświaty w ramach procedury :

- **przeprowadza rozmowę z uczniem:** buduje relację opartą na zaufaniu, wyjaśnia że bicie dzieci to łamanie prawa i poważna sprawa, która wymaga pomocy innych, zaufanych osób, np. lekarza lub pedagoga/psychologa szkolnego. Informuje również o konieczności kontaktu z rodzicami, gwarantując dziecku bezpieczeństwo.
- **nawiązuje kontakt z rodzicami** (jednym z rodziców), informuje o stanie dziecka np. konieczności przebadania dziecka przez lekarza oraz o konsekwencjach prawnych stosowania przemocy wobec córki/syna.
- **wypełnia „Niebieską Kartę - Część A”** wszczynając tym samym procedurę „Niebieskiej Karty”.
- **bierze czynny udział w pracach zespołu interdyscyplinarnego /grupy roboczej,** monitoruje sytuację dziecka i rodziny,
- **składa zawiadomienie o podejrzeniu przestępstwa do Policji, Prokuratury lub wnioszek o wgląd w sytuację rodziny do Sądu Rodzinnego i Nieletnich.**

**Informacja o wynikach kontroli NIK
PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY W RODZINIE PRZEZ ADMINISTRACJĘ PUBLICZNĄ**

KPS-4101-04-00/2013

Nr ewid.143/2013/P/12/107/KPS :

Z ustaleń kontroli wynika, że:

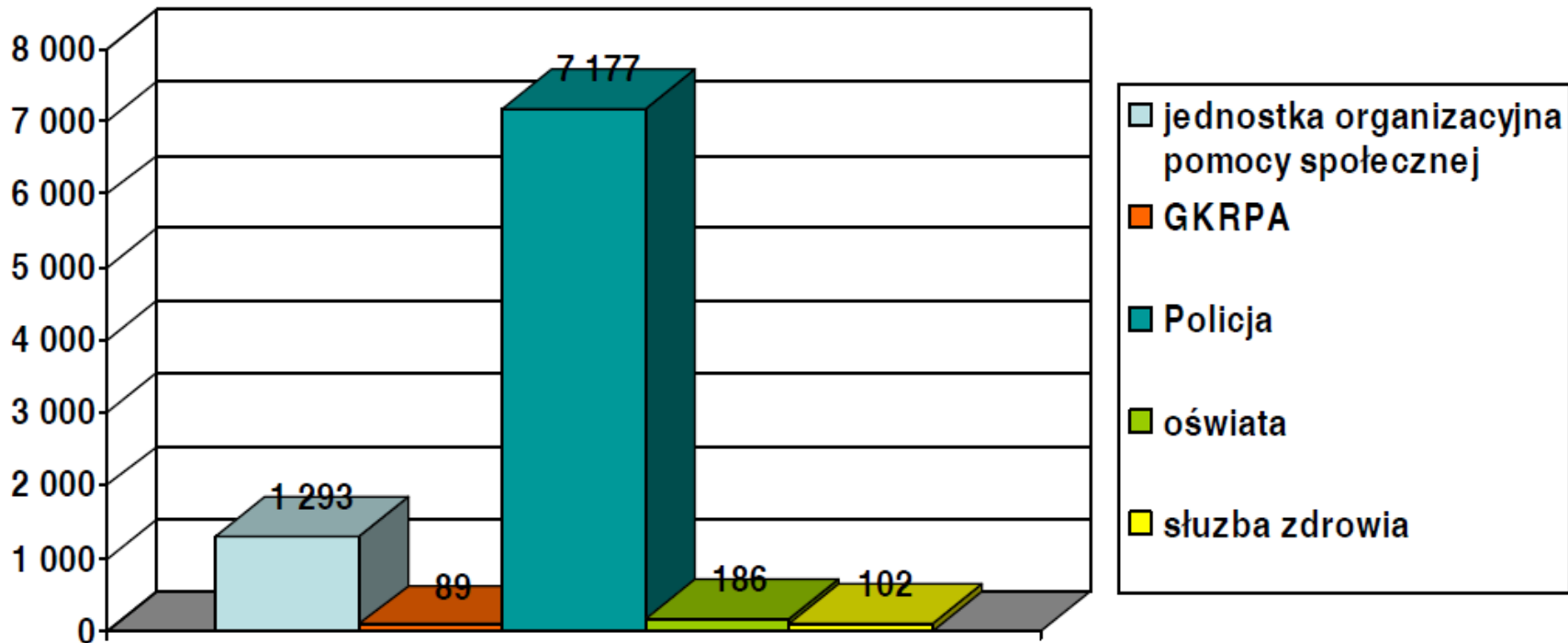
- ponad 90% NK jest wypełniane przez Policję, a pozostałe przez pomoc społeczną, natomiast do wyjątku należą procedury wszczynane przez przedstawicieli oświaty i ochrony zdrowia.

W objętych kontrolą jednostkach:

- 92,4% - zostały założone przez Policję,
- 6,6% - przez pracowników socjalnych OPS,
- **0,7% - przez pracowników oświaty,**
- 0,3% - przez przedstawicieli służby zdrowia.

Liczba Niebieskich Kart założonych w 2012 roku przez poszczególne podmioty:

źródło – MUW, <http://www.mazowieckie.pl/>

Po wypełnieniu „NK – A” ...

- **oryginał** wypełnionego formularza „Niebieska Karta – A” przekazuje się niezwłocznie przewodniczącemu Zespołu Interdyscyplinarnego, nie później jednak niż w terminie **7 dni** od wszczęcia procedury;
- kopia formularza „Niebieska Karta – A” pozostaje u wszczynającego procedurę;
- przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego niezwłocznie, nie później jednak niż w ciągu **3 dni** od dnia otrzymania formularza „Niebieska Karta – A” **przekazuje go członkom zespołu interdyscyplinarnego lub grupy roboczej.**

ZESPÓŁ INTERDYSCYPLINARNY / GRUPA ROBOCZA

- **udziela pomocy** osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie;
- **podejmuje działania** w stosunku do osoby, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie, w celu zaprzestania stosowania tego rodzaju zachowań (przekazuje informacje o konsekwencjach popełnionych czynów, motywuje do udziału w programach oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych; przeprowadzają rozmowę pod kątem nadużywania alkoholu, środków odurzających, substancji psychotropowych lub leków itp.);
- **zaprasza** osobę, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, **na spotkanie** zespołu interdyscyplinarnego lub grupy roboczej;
- opracowuje **indywidualny plan pomocy** dla osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, i jej rodziny, który zawiera propozycje działań pomocowych;
- **rozstrzyga o braku zasadności** podejmowania działań.

Zakończenie procedury

Zakończenie procedury następuje w przypadku:

- 1) **ustania przemocy** w rodzinie i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy albo
- 2) rozstrzygnięcia **o braku zasadności** podejmowania działań.

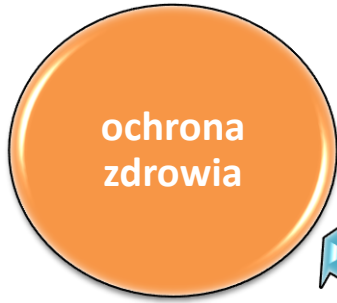
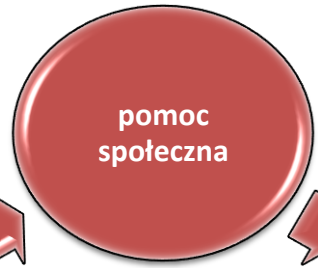
Zakończenie procedury **wymaga udokumentowania** w formie **protokołu** podpisanego przez przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego, który powinien zawierać:

- dane dotyczące osób, wobec których realizowana była procedura;
- datę rozpoczęcia i zakończenia procedury;
- opis podjętych działań w ramach procedury.

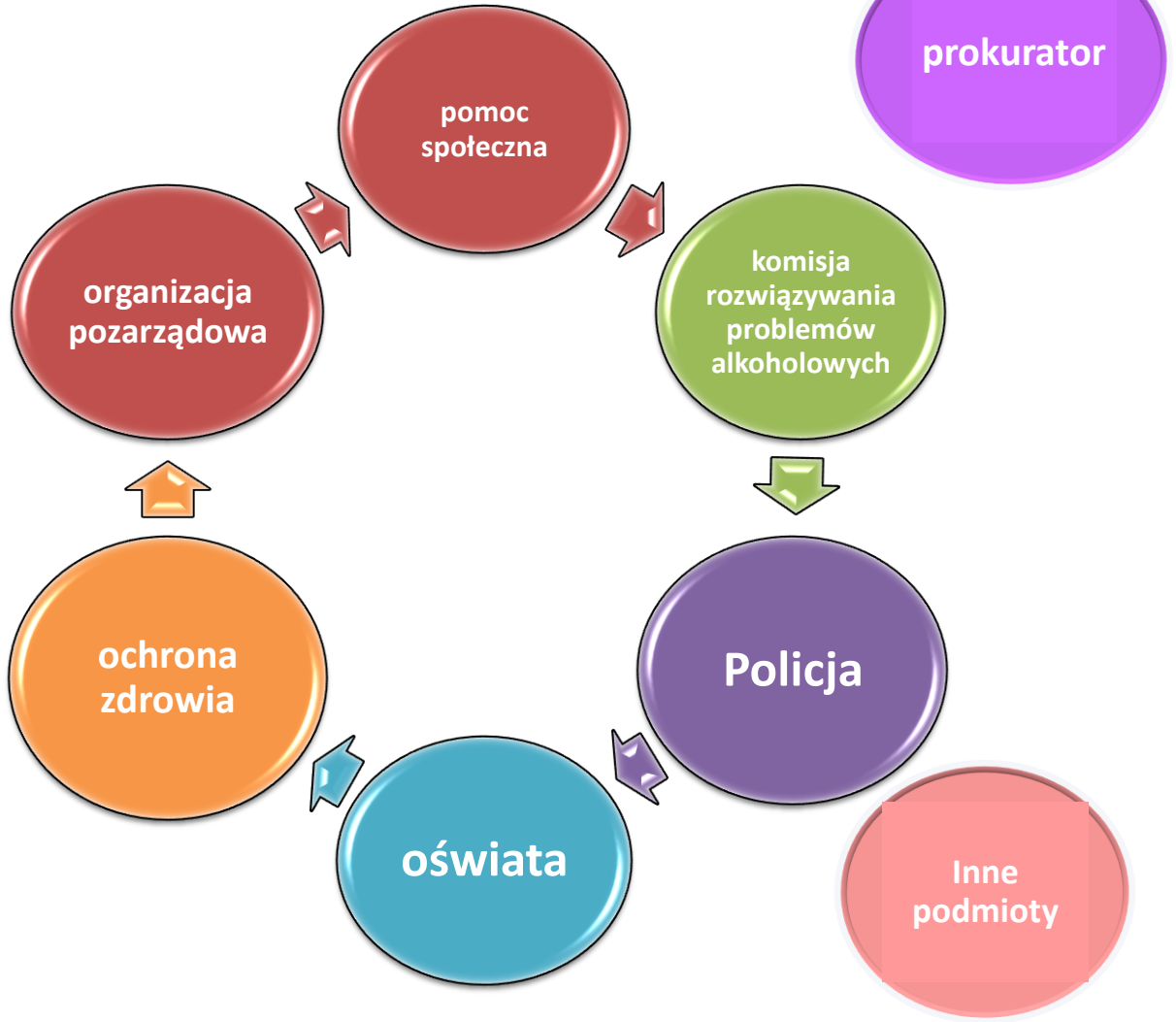
O zakończeniu procedury **powiadamia się podmioty** uczestniczące w procedurze po jej zakończeniu.

ZESPÓŁ INTERDYSCYPLINARNY / GRUPA ROBOCZA

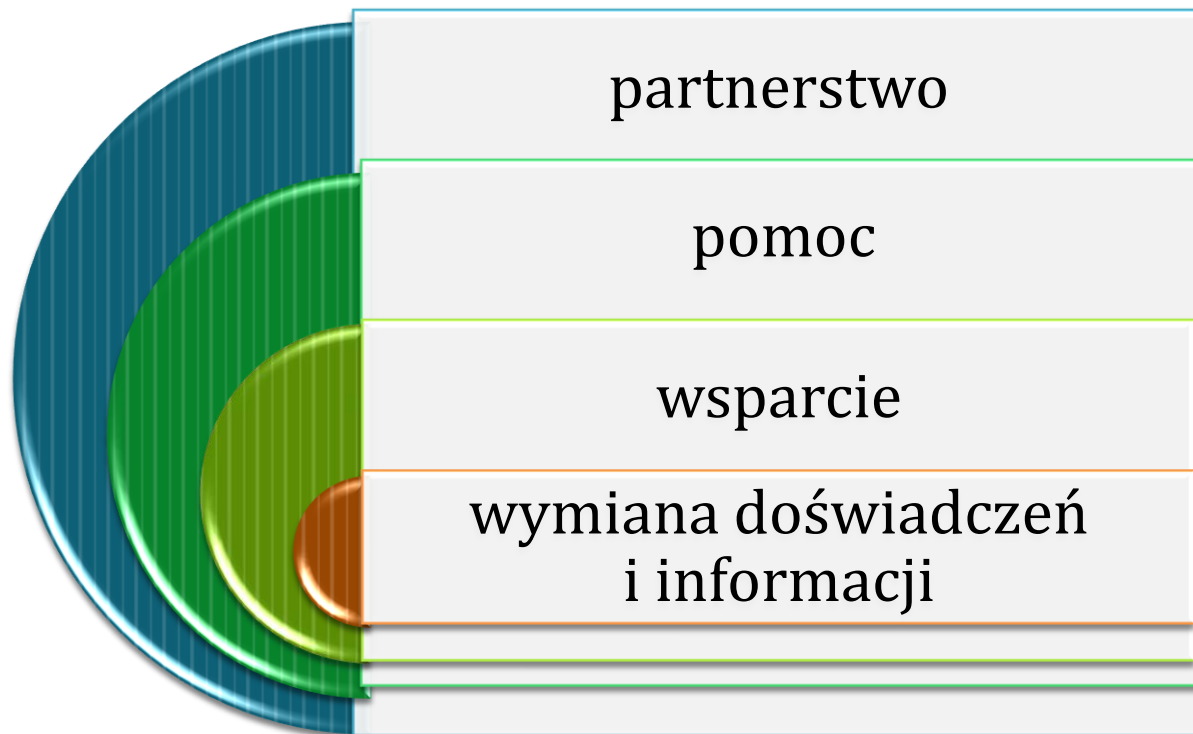
Policja i oświata jest jednym z ogniw całego systemu pomocy.

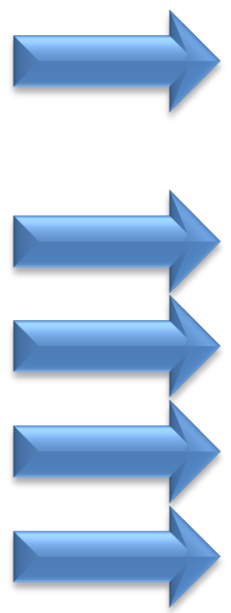
WSPÓŁPRACA

- Przedstawiciele jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, **Policji**, **oświaty** i ochrony zdrowia, realizują procedurę „Niebieskie Karty” w oparciu o **zasadę współpracy** (...)

WSPÓŁPRACA

- Nadrzędny cel: pomoc i ochrona ofiar, w szczególności małoletnich
- Szukanie rozwiązań nie problemów
- Rozwój i doskonalenie umiejętności
- Partnerstwo w działaniu
- ...

WYZWANIA

- Interdyscyplinarność współpracy – zaangażowanie wszystkich służb i podmiotów
- Intensyfikacja zaangażowania - zwiększenie aktywności podmiotów, które dotychczas praktycznie nie stosowały procedury
- Adekwatność działań – ofiara/sprawca
- ...

KOMENDA WOJEWÓDZKA POLICJI

z siedzibą w RADOMIU

podinsp. Agnieszka GUZA

Zastępca Naczelnika Wydziału Prewencji
Komendy Wojewódzkiej Policji z siedzibą w Radomiu

Dziękuję za uwagę